

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Enheten för kunskapsutveckling
Per Sundström
072-233 15 74
per.sundstrom@msb.se

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet (kopia Ju/SSK)
Enheten för materiel, forskning och utveckling
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2016:90 Forskning och utveckling på försvarsområdet

Sammanfattning

MSB delar i huvudsak utredarens innebörd och avsikt i förslagen där civilt försvar och MSB berörs. Vår bedömning är att flera delar där utredaren föreslår regeringsuppdrag till MSB redan är påbörjade, samarbete etablerat eller finns fungerande processer. Detta gör att existerande strukturer eller processer bör utgöra grunden för utveckling av FoU-verksamhet för totalförsvaret. Vidare bedömer inte MSB att nya regeringsuppdrag är nödvändiga för att uppnå den viktiga samordningen och effektivisering vid framtagning av ny kunskap och kompetens inom civilt försvar.

Kommentarer på förslag

7.3.3 Basanslag för strategiska satsningar

MSB stödjer förslagen och argumenten. MSB ser också att ett basanslag till FOI skulle lösa rådande utmaningar kopplat till EU:s finansieringsprinciper inom ramprogrammen för forskning, och möjliggöra ett fortsatt framgångsrikt hemtagande av medel och projekt för Sverige.

I avvaktan på en mer långsiktig lösning på denna fråga har MSB i sitt budgetunderlag för 2018-2020 också framfört förslag i samma riktning. FOI och FHS behöver långsiktiga förutsättningar för att bygga upp kompetens och kunskap som kan möta både civila och militära behov. I avvaktan på en mer långsiktig styrning och finansiering ser MSB att regeringen bör reglera möjlighet för MSB att ge riktade bidrag till myndigheterna från anslag 2:4 Krisberedskap.

7.3.4 FoU till stöd för det civila försvaret

MSB delar utredarens syn på omfattning och inriktning av behoven för kunskapsutveckling genom forskning och utveckling. MSB vill också betona vikten av att jobba mer samlat och samordnat med de olika verktygen för kunskapsutveckling, såsom forskning, utveckling, analys, utvärdering, övning

och utbildning. Allt för en effektivare sammantagen kunskaps- och kompetensförsörjning för området.

7.3.5. FoU-process för det civila försvaret

MSB delar utredningens syn på att etablera en inriktningsprocess för FoU som långsiktigt bidrar till att bygga upp och bevara kunskap och kompetens i frågor som rör det civila försvaret. Det ligger i linje med det arbete som redan pågår med att övergripande utveckla MSB:s process för inventering av kunskapsluckor och behov av forskning. Avsikten är att säkerställa att behoven av kunskapsutveckling fångas och formuleras bl.a. genom att skapa utrymme för en utökad dialog med samhällets olika aktörer däribland Försvarmakten. Men också genom att skapa en tydligare process för omvärldsbevakning och analys av samhällets framtida tillstånd. Avsikten är vidare att bedöma och nyttja olika former för kunskapsinhämtning som komplement till öppna utlysningar av forskningsmedel.

Planering mellan MSB och Försvarmakten är redan påbörjad för att skapa en bättre samordning mellan processerna för MSB:s forskning och Försvarmaktens FoT (Forskning och Teknikutveckling).

9.3.1. Samverkansforum för FoU

MSB ser positivt på förslaget kring att inrätta ett samverkansforum för FoU inom totalförvarsområdet. MSB anser att den existerande strukturen med samverkansområden med fördel skall användas som utgångspunkt för detta ändamål och att arbetet med krisberedskap utgör grunden. Där ingår redan de flesta av berörda myndigheter, inklusive Försvarmakten.

Syftet med arbetet i samverkansområdena är att myndigheternas planering ska samordnas. En samordnad planering innebär att gemensamt och på ett systematiskt sätt komma fram till lämpliga åtgärder för stärkt krisberedskap och höjd beredskap. En självklar del i detta är behov av kunskapsutveckling. För denna planering är målen för samhällets säkerhet, mål för krisberedskapen och mål för civilt försvar styrande.

I samverkansområdena ingår aktörer, förutom bevakningsansvariga myndigheter, även sådana som är särskilt utpekade av MSB eller adjungerade av myndigheterna i respektive samverkansområde. Detta gäller exempelvis Försvarmakten. Även kommuner och landsting finns representerade i samverkansområdena.

Samverkansforum för FoU inom förvarsområdet där behovsanalyser och prioriteringar tas fram och diskuteras liksom gemensamma och enskilda kompletterande FoU-satsningar kan ta formen av en tvärspektoriell arbetsgrupp. En sådan typ av arbetsgrupp eller nätverk håller redan nu på att etableras för Civilt försvar och planeringen för höjd beredskap. Den slutgiltiga formen kommer att behöva diskuteras och tas fram i samråd med Samverkansområdena och Försvarmakten. Utöver myndighetssamverkan vill

MSB betona vikten av privat offentlig samverkan och samverkan med företag inom säkerhetssektorn.

Utöver samverkansområdena föreslår MSB att redan etablerad samverkan bör stärkas och erbjuda grund för utökat samarbete. Sedan 2015 driver FOI, FM och MSB utan utpekade uppdrag från regeringen, en generell och gemensamt framtagen process där samhällets behov av forskning och utveckling inom området CBRNE regelbundet inventeras och kommuniceras.

MSB medverkar också tillsammans med FM och Strålsäkerhetsmyndigheten i Socialstyrelsen forsknings- och expertråd. Där samverkar myndigheterna årligen i bedömningar och inriktning av den forskning som sker inom de fem kunskapscentra för Katastrofmedicin som Socialstyrelsen finansierar och inriktar.

MSB anser att frågan om att skapa ett samverkansforum behöver samordnas med och stödja en mer gemensam inriktning av FoU för det civila försvaret. MSB föreslår därför att även denna fråga inkluderas i det redan pågående planeringsarbetet mellan MSB och Försvarsmakten som anges ovan, i avsnitt 7.3.5.

9.3.3 Innovationsprogram för försvar och samhällets säkerhet

MSB ser positivt på att arbetet med innovation inom samhällssäkerhet tydligare än nu skulle omfattas av samutnyttjande mellan civil och militär forskning. Vi ser också att det finns potential och goda förutsättningar för ett innovationsprogram inom säkerhet. Förutsättningarna för samutnyttjande av resultat och nytänkande är bättre än någonsin. Viktiga erfarenheter har dragits kring förutsättningar för innovation och för att skapa en fungerande marknad för nya produkter och tjänster. Slutligen vill vi förtydliga att MSB idag inte har något formellt uppdrag att stärka Sveriges innovationssystem och därmed konkurrenskraften i svenskt näringsliv. MSB har dock sedan tidigare ett väl etablerat samarbete med Vinnova, en av det tydligaste offentliga aktörerna inom FoU för innovation.

9.4 Internationella samarbeten

MSB delar utredarens syn på att ett fortsatt ambitiöst internationellt samarbete är nödvändigt. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot det kommande försvarsforskningsprogrammet inom EU. Initiativ och strukturer för att stödja ett starkt svenskt deltagande bör övervägas. Inspiration kan hämtas från de existerande strukturerna av experter och nationella kontaktpunkter för de sju utmaningarna inom Horizon 2020. Särskilt programmet Secure Societies. Sedan 2013 är MSB del av ett nordiskt FoU-samarbete genom en satsning inom NordForsk kring samhällssäkerhet som på ett tydligare sätt skulle kunna inkludera perspektivet civilt försvar.

Kapitel 11 – förslag på regleringsbrevsuppdrag

På grund av ovanstående angivna förhållanden ser MSB att aktiviteter som inkluderas i förslagen till uppdrag redan är påbörjade och kommer att genomföras, samt rapporteras i kommande årsredovisningar. Vi ser därför ingen anledning till något särskilt uppdrag från regeringen.

Tidsförhållanden

Resultaten av det nyligen påbörjade arbetet i försvarsberedningen kan komma att innehålla viktiga inriktningar där behov av ny kunskap och kompetens är nödvändig. Dessa resultat bör beaktas inom ramen för en utveckling av FoU inom försvar och totalförsvar.

I detta ärende har vikarierande Generaldirektör Nils Svartz beslutat. Per Sundström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Nyström deltagit.

Nils Svartz

Per Sundström